

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ
“ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ”
ФИЗИКО-ТЕХНОЛОГИЧЕН
ФАКУЛТЕТ
ул. “Цар Асен” 24
4000 Пловдив, България
тел. (032) 261 335

PLOVDIV UNIVERSITY
“PAISHII HILENDARSKI”
FACULTY of PHYSICS and
TECHNOLOGY
24, Tzar Asen Str.
4000 Plovdiv, Bulgaria
tel. (032) 261 335

СТАНОВИЩЕ

от д-р Желязка Димитрова Райкова - професор в Пловдивския университет

„Паисий Хилендарски“

на материалите, представени за участие в конкурс

за заемане на академичната длъжност ‘доцент’

в Педагогическия факултет на Тракийския университет, гр. Стара Загора

по област на висше образование 1. Педагогически науки

Професионално направление 1.3 Педагогика на обучението по...

Научна специалност „Педагогика на обучението по природни науки“

В конкурса за ‘доцент’, обявен в Държавен вестник, бр. 41 от 03.06.2022г. за нуждите на ДИПКУ като кандидат участва д-р **Маргарита Славова Пенева**, асистент в същия Департамент.

1. Общо представяне на процедурата и кандидата

Със заповед № Р1918/17.06.2022 г. на Ректора на Тракийския Университет, гр. Стара Загора съм определена за член на Научното жури на конкурса за заемане на академичната длъжност ‘доцент’ в **Тракийския Университет** по област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Педагогика на обучението по природни науки), **обявен за нуждите на ДИПКУ** към Университета.

За участие в обявения конкурс документи е подала **единствен кандидат: д-р Маргарита Славова Пенева** от ДИПКУ, Тракийски Университет, гр. Стара Загора.

Представеният от д-р Пенева комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на Тракийския Университет, и включва всички необходими документи.

Кандидатът д-р Маргарита Пенева е приложила общо **16** научни труда, монография, **1** книга, **2** електронни учебници и учебни пособия, които се ползват в платформата Moodle за квалификация на учители. Общият брой научноизследователски разработки е **26** (От представените **30**, **4** са популярни статии и не ги разглеждам). Разпределението на научните трудове по съответни рубрики, в страната и в чужбина, е както следва на български език **22**, на чужди езици **4**, като единствен автор - **10**. Две статии са в индексирани издания. Публикациите, свързани с методика на обучението по Човекът и природата и по природни науки са **16**, тези, които се отнасят до проблеми на квалификацията на педагогическите специалисти са **10**. Представени са и документи (във вид на служебни бележки) за участие в проекти и разработени и прилагани в практиката учебни програми (**8** бр.).

Представените за разглеждане документи са в електронен формат, изряден технически вид и добре подредени. По количествен критерий, вид и характер на научната продукция д-р Пенева отговаря на профила на конкурса и покрива минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент” . Научните ѝ интереси са в областта, за която е обявен конкурса - методиката на обучението по природни науки.

Гл. ас д-р Маргарита Пенева е завършила магистърска степен в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, специалност „Биология и химия“ и докторска степен по педагогически науки в Технически университет – София, филиал-Сливен през 201 година. Дисертационният ѝ труд е върху съвременни аспекти на наставничеството като форма на квалификация и продължаващо обучение на учителя. От 2008 година до сега е асистент по биология и химия в ДИПКУ на Тракийския университет и е заемала административна длъжност „Заместник директор по учебно-квалификационната дейност“.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата

Оценка на учебно-педагогическа дейност на кандидата

Високата оценка на учебно-педагогическата дейност и на подготовката на кандидатката за длъжността „доцент” може да бъде аргументирана с професионалната ѝ ангажираност по изпълнение на задължителните преподавателски дейности. Д-р Пенева е подготвила и провеждала обучение по 11 учебни курса и е разработила две учебни

програми на избираеми курсове, свързани с методиката на преподаване на природни науки и ориентирани съответно към бакалавърска и магистърска образователна степен. Тя води обучения на учители в следдипломната им квалификация. Според представените учебни планове за две специализации на учители в ДИПКУ съдя, че д-р Пенева води занятия по следните учебни дисциплини: Основни знания за природните науки и технологиите по „Човекът и природата” – трети и четвърти клас, изучаване на природните науки в начална училищна възраст, агро- и зоотехнологии, основи на екологията и опазване на околната средна, характеристика на учебно-възпитателната система на учебните предмети “Технологии и предприемачество” и “Човекът и природата”, възможности за приложение на ИКТ в “Човекът и природата”, както и практически занятия в учебна и лабораторна среда. Занятията са доста разнородни по своя характер и съдържание, което говори за широчината на професионалните компетентности на д-р Пенева.

За оптимизиране на учебната си дейност, тя е разработила 8 бр. електронни помагала за учители и студенти, подпомагащи пряката им подготовка за преподаване на учебния предмет Човекът и природата (3. – 5. клас).

Всичко това определя размера и разнообразието в педагогическия опит, който е основание за положителна оценка.

Оценка на научната и научно-приложна дейност на кандидата

Научноизследователската дейност на д-р Пенева е свързана с самостоятелно организирани научни проучвания, чиито приноси могат да бъдат групирани в следните *тематични направления*:

Методика на обучението по Човекът и природата (Статии с номера А1-3, А5-8, А11- А12 и А15). Съдържанието на тези статии е ориентирано към разглеждане на методически идеи и някои специфични решения за изясняване на същността и видовете учебни ситуации, подходящи за използване в обучението по природни науки, формиране на ключови компетентности у учениците чрез обучението по природни науки и анкетно проучване на нагласите на учителите за използване на ситуационни методи в педагогическата практика.

В това направление е и монографията на тема „Ситуационното обучение за формиране на природонаучната грамотност“. В нея накратко, но системно са представени някои теоретични и методически положения при използването на ситуационните методи в учебния процес. Като принос оценявам описанието на специфичните особености при прилагането им в обучението по Човекът и природата,

както и предлаганите методически варианти за създаване и разрешаване на учебни ситуации от биологичното учебно съдържание на интегрирания курс по природни науки 5-6 клас.

Проблеми на квалификацията на педагогическите специалисти

В това направление виждам приносен елемент, който се отнася към проучване на някои проблеми на квалификацията на педагогическите специалисти. Д-р Пенева в три от публикациите си анализира възможностите на някои образователни технологии (Б1, Б2, Б10) като проблемно-базираното обучение, драматизацията на приказки с екологично съдържание, ролевите игри и интегративния подход. В шест публикации, тя описала дидактическите възможности на някои електронни ресурси, най-вече за визуализация на обучението по биологичната част от Човекът и природата (А4, 5, 6, 7, 8, 9 и 12). В две от статиите кандидатката разглежда темата за формиране на компетентности при изучаването на природни науки в 5 и 6. Клас (А2 и А3).

В предложената за преценка книга „Наставничеството в съвременното образование“ е представен авторски модел на процеса на наставничество в различните образователни институции. Освен прецизно структуриран, моделът е изчерпателен откъм съдържателни компоненти и съдържа строго регламентирана система за мониторинг.

Като цяло давам положителна оценка на представената от д-р Пенева научна и научно-приложна продукция в областта на методиката на обучението по природни науки. За подкрепа за тази цялостна преценка на научните приноси, може да се посочи факта, че трудове на кандидатката са били цитирани в 24 публикации, от които 3 в WoS и Scopus.

Представената справка за изпълнение на минималните национални изисквания за заемане на академична длъжност „Доцент“ показва, че кандидатката покрива изискванията по различните групи показатели. Прегледът на достоверността на представените данни и доказателства ме убеждава в тяхната правдивост и коректност.

3. Критични забележки и препоръки

Към научно-преподавателската дейност на кандидатката имам следната препоръка: В бъдещото си професионално развитие е добре д-р Пенева да насочи своите научно-изследователски усилия към повече методически проучвания с емпиричен характер и с по-широк размер. За да реализира това е необходимо по-активно да се включва в разнообразна проектна дейност.

Препоръчвам да увеличи броя на публикациите в международни списания и конференции. Желателно е в преподавателската си активност тя да включва работа с дипломанти и докторанти.

Не познавам лично д-р Пенева. Не съм намерила доказателства за плагиатство.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от **ас. д-р Маргарита Славова Пенева** **отговарят на всички изисквания** на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на Тракийския университет.

Кандидатката в конкурса **е** представила **достатъчен** брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“. В работите на кандидатката има оригинални научни и приложни приноси, които са получили международно признание като част от тях са публикувани в списания и научни сборници, издадени от международни академични издателства. Теоретичните й разработки имат практическа приложимост, като по-голяма част от тях са пряко ориентирани към учебната работа. Д-р Маргарита Славова Пенева притежава необходимата научната и преподавателската квалификация.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своето **положително заключение** и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Съвета на ДИПКУ, гр. Стара Загора за избор на *д-р Маргарита Славова Пенева* на академичната длъжност „доцент“ в ДИПКУ, Тракийски университет, гр. Стара Загора по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по.. (Педагогика на обучението по природни науки).

05.11. 2022 г.

Пловдив

Изготвил становището:

Проф. д-р Желязка Райкова